

доцільно розвивати як на уроках літератури, так і під час позакласних заходів: на заняттях гуртка любителів поетичного слова, на зустрічах з письменниками, на літературних вечорах тощо. Для учнів, які мають літературно-творчі здібності, організовуються різні конкурси, олімпіади, вечори учнівської творчості, видання альманаху, виставки робіт тощо.

Отже, одне із завдань учителя-словесника – сприяти розвиткові творчих здібностей учнів. Шкільне вивчення лірики дає багато можливостей для вияву та вдосконалення поетичних, літературно-критичних, виконавчих і перекладацьких здібностей школярів. У цьому йому допоможуть запропоновані нами прийоми навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Клименко Ж.В. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи : дис. ... доктора пед. наук: 13.00.02. Київ, 2007. 455 с.
2. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт, 2000. 384 с.

Ягнич Мар'яна Євгеніївна,
аспірант, кафедри української та зарубіжної літератур і
методик їх навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

КОМІКС ЯК ІНТЕРМЕДІАЛЬНИЙ ПРОДУКТ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ: ВІД ІДЕЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ

В умовах швидкого розвитку цифрових технологій, коли сучасні школярі активно використовують візуальні матеріали, створення коміксів стає новою та захопливою формою навчання. Комікс є унікальним інструментом на сучасних уроках української літератури, який поєднує в собі літературне слово, образотворче мистецтво та наративний підхід. Як інтермедіальний продукт, комікс дозволяє занурювати учнів у глибини літературного тексту через інші засоби, сприяючи кращому розумінню літературних творів, розвитку

креативності та мотивації до навчання, відкриває нові можливості для інтерпретації та глибокого розуміння художніх творів, оскільки дозволяє проводити міжмедійний аналіз. У межах такого аналізу художній текст розглядається не тільки через призму вербальних образів, але й через візуальні, графічні та символічні засоби. Цей підхід дає змогу учням усвідомити складні літературні явища за допомогою зображень, які підкреслюють, доповнюють і навіть декодують ідеї, закладені автором.

Інтермедіальний аналіз передбачає інтеграцію різних видів медіа, що дозволяє уникнути традиційного, суто текстового підходу. У форматі коміксу образи втілюються у серії ілюстрацій, які дозволяють відчувати атмосферу твору на новому рівні. Ідея використання коміксу як навчального інструменту виникає з потреби зробити літературний матеріал ближчим і зрозумілішим для сучасного учня. Традиційні методи вивчення тексту, як-от аналіз творів або переказ, часто обмежуються лише вербальною складовою. Однак багато учнів краще засвоюють інформацію, коли вона подана у візуальній формі, і саме тут комікс стає потужним інструментом. Завдяки коміксу художній твір отримує нову інтерпретацію, де текст набуває об'ємності через образи та послідовні ілюстрації. Це не просто переказ сюжету, а спроба передати настрій, ідеї та символи твору в доступній для школярів формі.

Процес створення коміксу на уроці української літератури може стати справжньою творчою майстернею. У роботі над коміксом учні розвивають навички не тільки читання й аналізу, а й художнього мислення. Розділити роботу над створенням коміксу на уроці української літератури можна умовно на три етапи.

Перший етап – це вибір сюжету, епізоду або персонажа з твору, який стане основою коміксу. Наприклад, якщо на уроці розглядається творчість Лесі Українки, то для коміксу можна обрати її поему-казку «Давня казка», яка вивчається учнями у 8 класі, зосередившись на основних конфліктах і моральних дилемах героя. Учні обмірковують, які саме моменти краще ілюструють ідеї твору та допомагають передати його настрій.

На наступному етапі школярі працюють з художнім текстом, визначають ключові репліки, описи, які можна використати для діалогів і коротких підписів у коміксі. Тут важливо підібрати слова так, щоб вони відповідали образам і стилю художнього твору. Підготовка коміксу сприяє розумінню структурної та змістової композиції літературного тексту, адже учні навчаються виділяти головне, скорочувати деталі, залишаючи тільки ті, які найкраще передають суть.

Ключовим моментом є художнє оформлення. Не кожен учень володіє навичками малювання, але сучасні технології дозволяють обійти цю перешкоду. Існують різноманітні програми та онлайн-інструменти для створення коміксів, де можна вибирати готові фони, героїв, змінювати їх емоції та пози, додаючи текстові бульбашки для діалогів. Це значно полегшує процес, особливо для тих, хто не впевнений у своїх художніх здібностях, і дозволяє зосередитися на побудові сюжету. Так, корисними для вчителів стануть наступні онлайн-інструменти для створення коміксів, такі як Pixton [2], Canva [1], Witty Comics [5], Storybird [3], Toony tool [4] тощо. Проте, для тих, хто хоче спробувати малювати самотійно, створення коміксу стає додатковим майданчиком для розвитку їхніх творчих здібностей. Крім художнього розвитку, комікс на уроці літератури має ще один важливий аспект – критичне мислення. Учні аналізують, як за допомогою зображень і тексту можна передати думку, що її хотів донести автор, розмірковують, які конфлікти варто виділити, як показати взаємовідносини між персонажами через їхню міміку, жести, дії.

Завершальний етап – це презентація створених коміксів. На уроці можна організувати виставку робіт або обговорення, де учні діляться своїм досвідом, пояснюють, чому вони обрали саме такі епізоди, якими засобами намагалися передати ідеї твору. Така робота стимулює учнів до більшої відкритості, допомагає їм відчути цінність їхніх творчих зусиль та краще зрозуміти свої сильні сторони у навчальному процесі (див. рис. 1).

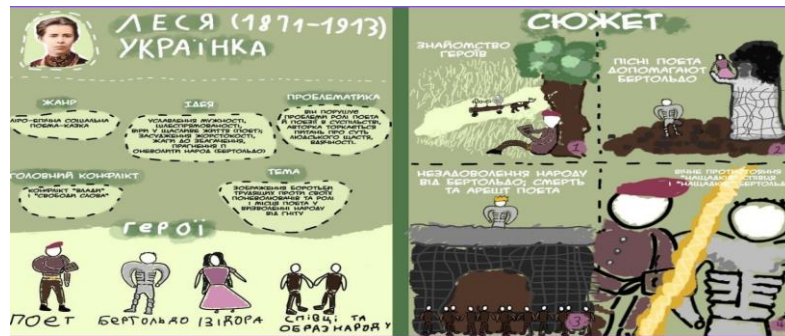

Рисунок 1. Комікс учня до поеми-казки Лесі Українки «Давня казка»

Таким чином, комікс як інтермедіальний продукт на уроках української літератури має багато переваг. Він дозволяє поєднати традиційні методи викладання з інноваційними, стимулюючи інтерес до навчання. Комікси допомагають учням краще розуміти тексти, розвивають творче та критичне мислення, а також сприяють освоєнню сучасних цифрових інструментів. Такий підхід відкриває нові можливості для викладачів та учнів, роблячи вивчення української літератури цікавим, інтерактивним і пізнавальним процесом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Canva. URL: <https://www.canva.com/>
2. Pixton. URL: <https://www.pixton.com/welcome>
3. Storybird. URL: <https://m.storybird.com/>
4. Toony tool. URL: <https://www.toonytool.com/>
5. Witty Comics. URL: <https://www.wittycomics.com/>